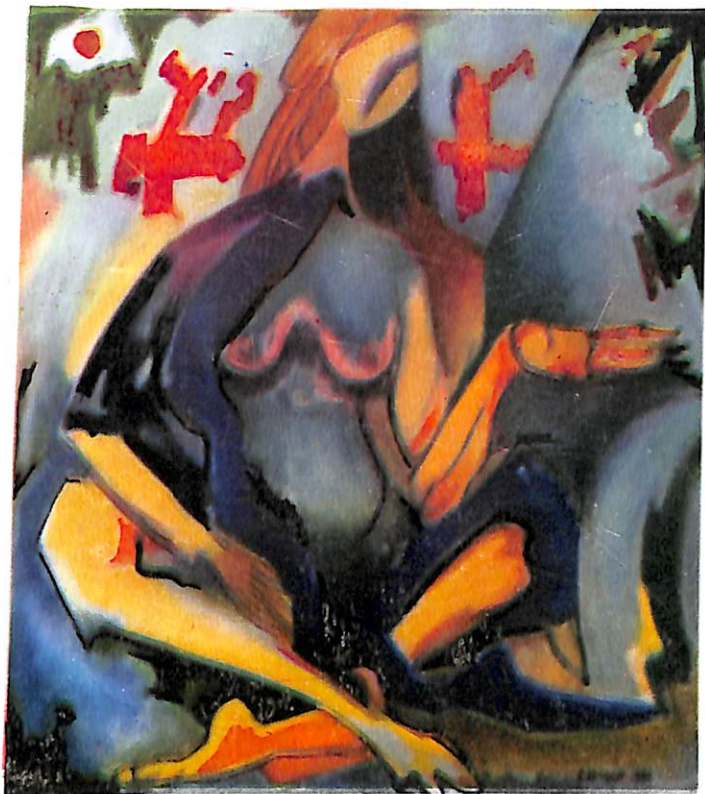

BIBLIOTEKA

854-3

91.80

BALIL GJINI

Proza

TRE
GISHT
NDER

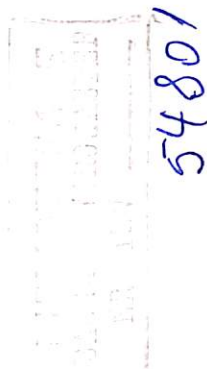
UEGEN

BSH-3
qi 80

BALIL GJINI

TRE GISHT NDER

Proza

Shtëpia Botuese UEGEN
1996

Redaktor: Xhevahir Lleshi

Kopertina: Kastriot Dervishi

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara për botuesin

Botues: Xhevahir Lleshi
Shtëpia Botuese UEGEN
1996
Tel&Fax. 062 33486
062 322 44

Magjistarja

Të mirën e ke në gojë të nepërkës, kaq tha magjistarja dhe shkopi i thantë i ra nga dora. Në shpinë më rëndonte thesi me rrangullat e qiellit: copra të zbërdhulta kaltërsie, luleshegë të vyshkura yjesh, maska e allçinjtë e hënës. Teksa magjistarja dha shpirt, shkopi filloi të lëvizë, të spërdridhet dhe të shndrohet në një nepërkë të mrekullueshme pikaloshe. U ngrit përgjysmë në lartësi, nxorri gjuhën dhe më përqeshi gjithë naze, pastaj iku tutje. Me vite të tëra e kërkova gur më gur, mur më mur, ferrishte më ferrishte. Herë e humbja e herë e gjeja përsëri. Maska e hënës ma kishte shpuar thesin me rrangullat e qiellit dhe, duke derdhur prej andej yje dhe kaltërsi, ma kishte bërë peshën më të lehtë.

Më së fundi e takova përsëri. Në një lëndinë me bar të thatë ngrinte përgjysëm shtatin elegant. Flakën! Bari kërciste nën gjuhët e zjarrit, kurse ajo u ngrit dhe njëherë mes shtëllungave të tymit dhe u tund si një gisht mohues. Gërvisha me thua ciflat e shkrumbit të shtyllës kurrizore dhe poshtë tyre doli një gjerdan me perla lëbyrëse. E ngrita atë në dorë dhe, ashtu i varur poshtë, ai u shndrrua në një shkop të drunjtë thane.

Një telegram të gjatë vetes sime

Këtej nga të shkruaj s'ndihem aq mirë. Siç e di dhe ti, (se ne të dy bashkë kemi qenë), gjithë fatkeqësia ime erdhi për shkak të një peme. Ishte natë dhe për këtë s'ishte nevoja të shikoje xixëllimat e yjeve, por dy flakëza qiriri në sytë e një maceje zullumqare, që nxintonte drejt lulishtes për të shqyer prenë e vet: një kocomi, të cilin e mbante mes dhëmbësh. Në këtë letër s'është vendi për të të spjeguar ç' duan ata qirinj në sytë e një maceje, ndërkohë që duhet ta kenë vendin në kishë, as për të të thënë se flakëza të tilla i kam parë në sytë e të gjithë meshkujve kur takojnë të dashurat. E, pra, atë natë s'kishte këmbë njeriu, sepse njerëzit e qytetit tonë merren me punë më serioze se sa një shëtitje: p.sh me mbledhje, me gjakosje hundësh për shkaqe parimore e plot të tjera sojesh: veçanërisht imitimi i gërshtërimit të trungjeve të hardhive (ata mpleksin këmbët në një krevat që e quajnë bashkëshortor) u jep një kënaqësi drithëruese. Të thashë, pra, që s'është nevoja të të shpjegoj se përse hardhitë e bëjnë këtë mpleksje në mes të

ditës, kurse njerëzit në mes të natës, të fshehur mbas gjithfarë perdesh, çelsash e bravash. Atë natë unë dhe ti (ti si gjithmonë i fshehur pas brinjëve të mia) shëtitnim krejt të qetë. Befas pamë, ose më mirë unë pashë, që në trotuarin përballë po vinte një pemë. Ajo, pasi u ra dy-tri herë në murin anësor këpucëve të mëdha të rrënjëve për t'i shkundur nga balta, u afrua drejt meje, dmth edhe drejt teje. U përkul mbi veshin tim për të thënë diçka, po aq sa përkulem edhe unë ku kafshoj bulkthin e veshit të të dashurës sime shtatshkurtër. Ishte një mështeknë e sëmurë nga lija, gjë që kuptohej fare lehtë nga njollat e bardha që kishte në trup e në duar. Ti më godite në brinjë dhe më pëshpërite nga brenda veshit se ishte turp të ndalonim në rrugë për të biseduar me një pemë, se njerëzit seriozë ndalojnë në rrugë vetëm atëherë kur duan të takojnë deputetë e ministra se...e plot fjali të tjera që fillonin me lidhësen graminoe "se", lidhëse e përdorur mjaft mirë nga intelektualët e qytetit tonë, kur analizojnë nëpër tribuna fenomenet e reja të jetës. Unë të kuptova shumë mirë: krenar që i përkisje asaj race të zgjedhurish, ti s'mund të më flisje ndryshe veçse me lidhësen "se", por dhe unë, siç e kemi biseduar me dhjetra herë të tjera, kam dobësitë e mia. Mbi të gjitha që ajo ishte e sëmurë dhe ishte e vetmja mështeknë në qytetin tonë. Qysh në fillim ti dyshove për flirtim nga ana e pemës. Këtë e kuptova nga dy përcëllima të vogla zjarri që më vinin që poshtë brinjëve, të cilat më shkaktoheshin nga dy flakëzat e qirinjve, të atyre pra që u ndizen në sy maceve, ose meshkujve, si të duash merre. Po të betohem në kokën e mështeknës që jo. Në ato çaste ajo më kërkoi veç një nder: t'i shëroja plagët meqë e dashura ime punonte në farmaci. Dashuria filloi më vonë. Filloi gjatë atyre mbasditeve kur unë

i lyeja plagët. Fatkeqësisht sëmundja e saj ishte e pashërueshme. Kjo ma shtoi dashurinë dhe keqardhjen. Se dashuria s'është gjë tjetër veçse keqardhje. Pasi i pronëson tiparet më të mira të të dashurës, tek i dashuruari vjen velja prej ngopjes, velje e cila lind pastaj neverinë; por mund të ndodhë dhe tjetra: të dashuruarit mund t'i vijë keq që tiparet e të dashurës s'do t'i ketë gjithmonë të vetat, që çdo ditë ato po firojnë dhe po kthehen në origjinën e fillimit: në baltë; e çfarëdolloji qoftë kjo baltë: e artë, apo e bajgët.

Dashuria me mëshateknën s'më kushtonte asgjë, sepse trupi i saj ishte i lakuriqtë dhe s'i ngjante fare trupit shtatshkurtër të së dashurës sime, i cili ishte i mbërthyer me gjithfarë pulla e susta. E di që do të thuash se një dashuri e tillë është mëkatore, siç e di që është e ndershme të dashurosh të gjitha fjalitë që fillojnë me lidhësen "se". Po unë s'i bëja keq asnjëri. Dhe mos harro: mëshatekna ishte krejt fillikate. Aty, tek dera e varrezave, ku kishte shtëpinë, vërtet i bënin heraherës shoqëri zogjtë, po ata me këngët e tyre ia lëndonin plagët më shumë; se edhe zogjtë, të thuash të drejtën, sikur janë prishur ca duke marrë zakonin e fjalomanisë së njerëzve. Ç'të bëjnë të shkretët: më thuaj me kë rri, të të them se cili je. Bile, siç e mora vesh më vonë, këto zakone kishin filluar të ndikonin dhe tek mëshatekna. Ajo, ndërsa përqafohej me mua, tinëz, me rrënjë, përqafonte e mbështillte koskat e një të vdekuri në varrin përballë. Ia fala tinzarllëkun, jo vetëm nga që rivali im ishte një i vdekur, por edhe nga që e dija që këtë e bënte e ndikuar nga vajzat e qytetit tonë. Asnjë e keqe s'më erdhi nga kjo. Fatkeqësia më ndodhi më vonë. E dashura ime (jo pema, por vajza farmacistë që ti e njeh) kishte filluar të dyshonte për gjithë ato tubeta e pomada që unë harxhoja dhe

sa herë takoheshim s' i ndizeshin më ata qirinj që shikohen tek macet. Sytë i kishin marrë një ngjyrë të flohtë. thua se notonin në ta copra parafine. I trembur ndaj këtij rreziku shkova të kërkoj pomada tek disenjatori më i talentuar i qytetit (edhe ky një nga intelektualët e "se"-së), i cili, për hir të miqësive që kishte me vajzat, mbante jo vetëm parfume, por edhe turlilloj ilaçesh e shishkash. S'u gabova. Në një kavalet të lënë mënjanë, prej të cilit vinte akoma erë e freskët boje, ishte vizatuar një peisazh. Titulli poshtë: "Nudo". Ishin dy kodra në mes të të cilave ishte vizatuar një pemë. Çudi! Ndonëse pema kishte pamjen e një organi mashkullor, s'mund të thoshja që s'e njihja: po ato njolla të bardha, po ajo hijeshi e krehjes së floknajës së gjelbër si të mështeknës sime. Kurse ajo rrumbullaksi e kodrave, sa më shumë e shikoja, aq më shumë më krijonte ndjesinë e përkëdheljes. Në fillim s'e kuptova nga se më shkaktohej një ndjesi e tillë, por pastaj...pastaj...dreqi ta hajë! Një kurbë të tillë rrumbullaksie kishin dhe dy hënëzat e të dashurës sime farmaciste. E vështrova disenjatorin në sy. Ai ia shkrepri të qeshurit. Pra gjithçka ishte e vërtetë. Unervozova. Mirë vithet e të dashurës sime (derisa do vetë) mund të variojnë sa nga një studio disenjatori në tjetrën, herë në formë kodrash, herë në formë mollësh e bostani, a gjithfarë perimesh të tjera, po mështekna ç' donte aty? Dhe për më keq: e përçudnuar si çdo gjë që prek dora dhe syri njerëzor.

T'i tregova të gjitha këto, sepse në çaste të tilla ti je shkëputur prej meje, prej çilimillëqeve të mia. -siç i quan vetë. - dhe je marrë me punë të tjera serioze (gjithnjë siç i quan vetë). Çastin e grindjes ti e di. E di dhe mbërritjen e ambulancave dhe shtrimin tim në spitalin psikiatrik. Siç di

dhe unë që ti u fyejte shumë nga të qeshurat e mjekëve dhe veçanërisht nga ajo fraza: ky i marri na dashka një pemë. fyerje që të bëri të shkëputesh përgjithmonë prej meje.

Të thashë qysh në fillim që këtu s'ndihem aq mirë. Shkaku është mungesa e mështeknës. Njollat e ndryshme në përparëset e infermiereve ma bëjnë më të dhimbshëm kujtimin për të... Shpesh ndjej një boshësi të tillë brenda vetes sa më duket se do të fluturoj. Kjo vjen nga mungesa e materisë (dmth nga ty). Në çaste të tjera ndjej një si gërryerje në organet e sipërme. Më duket se mes tyre çan me rrënjë e do të mbijë një pemë. Tani, pasi të hapësh fjalorët dhe enciklopeditë serioze. dua të më përgjigjesh: a pllenohet një pemë përmes gojës së një mashkulli vetëm me puthje? Po qe se po thuaju këtyre mjekëve të çmendur të më nxjerrin nga spitali dhe të më shtrojnë në një maternitet; pas...(ti e di kohën e shtatzanisë) do të lind një mështeknëzë. Qysh tani je i ftuar.

Unë, pjesa jote e divorcuar.

Gallosnja e vjetër

Një mbasdite në dhomën time hyri një galloshe e vjetër. U ul e heshtur në fund të krevatit dhe më nguli sytë e zinj llastikorë.

- E, - më tha - çuditësh me mua, ë?! Me vete thua: nga më mbiu në prag kjo zhardë plakë.

- Ju lutem - belbëzova i zbehtë - po unë s'ju njoh fare.

Unë...

- Aaa! Po unë prandaj kam bërë gjithë atë rrugë çalë-çalë, përt'u njohur së bashku. Jam e nëndheshmja, e pabukura, e poshtëruara.

- Asgjë s'po kuptoj!...

- S'ke si ta kuptosh, se po ta kuptoje s'vija këtu. Ja, merr qytetin tuaj: lart janë perënditë, ëngjëjt. Poshtë janë demonët, djajtë. Sipër tij janë bustet, pemët, zogjtë; janë puthjet, të qeshurat, tradhëtitë dhe brengat e vogla. Poshtë janë ujrat e zeza, gjirizet, sëmundjet. Lart është kundërmimi, poshtë është kutërbimi.

- Ju po flisni në mënyrë të tillë sa po më detyroni të ze hundët me dorë.

- Sss! Mos u nxitoni! Kur vdiqa, edhe mua, si gjithë gjërat e poshtëruara. më kapën nga këmbët dhe koka dhe më flakën në rrugë. Pastaj një fëmijë më zuri nga cepi i grisur i xhaketës dhe më flaku në grykën e hapur të një pusete. Errësirë, vetmi, tmerr. Po për fat s'vazhdoi gjatë. Një mi dhe një miushe u futën brenda meje dhe fjetën së bashku me ditë e net të tëra. S' ishte nevoja të përgjoja nga vrima e çelësit, siç bëja kur përgjoja dashuritë e zonjës sime, në kohën kur isha gjallë. Miushja s'kishte xheketa, triko e këmisha nate për t'i zhveshur. Ata përqafoheshin, putheshin e bënë dashuri fare pa turp. Eh, si cicërinin! Prandaj të them se minjtë janë zogjtë e të nëndheshmes. Branda barkut tim mbajta fëmijët e tyre: tre qenie të verbëra pushrralla, të pafajshme.

Brrr!, pasthirmova duke fshirë majat e gishtave në batanije me ndjesinë se në ta më ishte ngjitur pushi i atyre bishëzave të pështira që të shtinin krupën.

Galloshja e vjetër hapi gojën (o zot, atë gojë nga kishin hyrë dhe dalë një tabor me minj) dhe qeshi. Më shumë se gojë ajo ishte një gollë e zezë brenda së cilës s'kishte asnjë dhemb.

- Do të mësohesh - tha me qetësi - do të mësohesh. Kështu ndodh me të gjithë në fillim. Ju përsipër keni macet, ne përposh kemi minjtë. E ç'janë macet? Ca qenie që gërhasin gjithë ditën dhe pastaj me mjaullima të poshtra ngjiten çative të fqinjëve për t'u dashuruar. Çative, duke lëvizur tjegullat e duke iu prishur qetësinë njerëzve me mjaullimat e tyre. Kurse ju e quani qytetërues aktin e tyre.

- Të gjitha këto janë të turpshme.

- Të turpshme?... Sigurisht kështu gjykoni ju, njerëzit.

Turpi për ju është i pabukur, i shëmtuar, i poshtëm. Lart është

nderi: i vyrtytshëm. i adhurueshëm. Ju s`doni ta besoni atë që mendoni: ndërsa flisni për vyrtytin, mendja ju shkon gjithmonë tek turpi. Kur isha gjallë...

- Pse tani mos jeni fantazmë?

- Merre si të duash. Pra, kur isha gjallë, për herë të parë dhe të fundit kam qenë në një gosti të madhe. Shandanë me qirinj, verëra me marka të çuditshme, fustane farfuritëse femrash, muzikë, qilima persie. Ne të përbuzurave të racës sime na lanë në korridor. Rasti e solli të kisha fqinjë një këpucë të mrekullueshme ilustrafine, e cila ishte bërë aq derr nga mërzia sa arriti të më sajdiste dhe mua. Pas mesnate, kur njerëzit u shpërndanë, këpuca lustrafine më pëshpëriti tek veshi: eja të shikosh, më tha, eja! Më çoi tek një derë dhe ma bëri me gjest të vija syrin tek vrima e çelësit (thonë se nga ky zanat janë zvogëluar bebëzat tona), kur ç`të shikoj?! Mbi krevat, ndërsa zonja po zhvishej (të thashë që miushja nuk zhvishej kurrë), rrinte një qen. Angullinte mbytur dhe i kullonin jargë nga goja. Qeni futi kokën në gjoksin e zonjës dhe me putra i çukërmonte gjinjtë. Pastaj s`pashë dot gjë s`e drita u fik. E pra zonja ishte një nga më të vyrtytshmet e qytetit tuaj, e njohur për veprat e saj bamirëse.

E shikoja dhe mendoja: ta marrë djalli!, nga e di kjo dreq galloshe thashethemet rreth vajzës së qeveritarit të lartë P, thashetheme që kishin qarkulluar kaq kohë në qytetin tonë. Ku e gjen kaq urrejtje kjo copë llastikë që dashuritë e minjve i quan më fisnike se dashuritë njerëzore. Duke i qëndruar besnik tonit me të cilin kisha folur më parë, por tani më me butësi, i thashë:

- Arti duhet të merret me çështjet e mëdha, të bukura, sublime.

- Budalla - më shtypi ajo majën e hundës duke qeshur.
- Që këtu fillojnë keqkuptimet. Jam e vuajtur unë. Kam parë shumë në këtë botë dhe në atë botë. Kujton se kam shumë nevojë për ty? Jo. Je ti ai që ke nevojë për mua.

Pastaj u ngrit në këmbë, më buzëqeshi me dinakëri (ah, do të merremi vesh, do të merremi!), dhe pa thënë asnjë fjalë iku duke tërhequr pas këmbën e vet të çalë.

Dylbitë

Njerëzit e qytetit tim i kishim lënë mënjanë dëshirat për të blerë syze të markave të fundit, sepse i kishte kapur mania e dylbive. Askush nuk e dinte me siguri ç`i shtynte të vepronin kështu: lodhja e mërzia nga sytë e tyre që s`bënin gjë tjetër veçse e pasqyronin botën ashtu siç ishte, apo kërshtëria prej mistereve që thoshnin se e kishin dylbi të tilla. Flitej se dylbishitësi i kishte blerë ato larg, larg, në një vend ku njeriu jetonte nën hijen e rigonit. Sigurisht që kaq s`mjaftonte për të kuptuar në se në atë vend rigoni bëhej i lartë sa një lis dhe njeriu rrinte natyrshëm nën hijen e tij, apo njeriu ishte i vogël sa gishti dhe rigoni po aq sa rritej dhe në kodrinat e qytetit tonë. Banori i parë që provoi një dylbi të tillë, pra vetë Toni, ishte habitur nga ajo ç`kishte parë: njerëz të lakuriqtë, fare gollomesh, ecnin rrugëve në punët e tyre. Më tej, ndonse ishte maj, pemët e zhveshura nga gjethet dukeshin si ca skelete të zinj. Kjo ishte bërë më e besueshme kur ai filloi t`ju fliste gjimnazisteve për nishane e shenja të tjera në pjesët e trupit, të cilat i dinin ato dhe pasqyrat e dusheve të tualetit. Ato e dëgjonin të tronditura e të skuqura, me një ndjenjë faji

e rrëqethjeje njëkohësisht. Dylbitë në fillim i blenë më të rinjtë, pastaj njerëzit me prirje liberale, gjersa erdhi koha që të gjithë shtyheshin në radhë për të blerë një syresh.

Në qendër të thashethemeve të dylbimbajtësve u vunë shtëpitë e vjetra namuzqare, ato që dritaret i kishin sa një frengji. Falë vetive të dylbive të reja që çdo gjë e shikonin ndryshe, pra tej mureve të trashë e të zymtë shikonin si përmes xhamash transparentë, flitej për meshkuj të veshur rëndë në këto shtëpi dhe që zhgryheshin shtretërve me gra që ishin veshur po në të njëjtën mënyrë.

Kaluan vite dhe njerëzit s'i hiqnin më dylbitë nga sytë me përjashtim të njerit: mjekut psikiatër të qytetit. Ai u fliste njerëzve për një epidemi marrëzie që kishte pushtuar qytetin, u thoshte se lakuriqësia e tyre ishte një sëmundje kolektive, pra njëlloj si në kohët e qëmotshme, kohë kur njerëzit s'i kishin blerë dylbitë. Por njerëzit e qytetit tim janë të gjerë e bujarë. Ata i nënqeshnin ëmbëlsisht dhe i rrilnin shpatullat miqësisht, duke i dhënë të kuptonin njeri-tjetrit se një njeri që merret me të marrët... ehu! i shkelnin syrin njeri-tjetrit. Kështu, me një marrëveshje të fshehtë, gjithë qytetarët e patën mjekun pacientin e tyre. E qetësonin me fjalë, i rekomandonin ilaçe farmacie e barna popullore.

Namuzqarët e vjetër, ndërkaq, s'mund të linin të përgojoheshin kështu emrat e tyre. Ishin ata të parët që i shembën shtëpitë e zymta prej guri dhe ndërtuan shtëpi prej qelqi. Gratë e këtyre shtëpive filluan të rrinin ashtu siç ua lejonte sëra dhe edukata: të lakuriqta, por për hir të vetive të dylbive dukeshin të veshura mrekullisht. Vetëm mjeku psikiatër thoshte se ato ishin lëkurëbardha si xhinde, po të gjithë e dinin kush ishte ai dhe ia kishin hequr fillin. Shembullin

e shtëpive namuzqare e endoqën dhe të tjerat dhe çdo të sëmuri nga sytë tani i rekomandohet të shohë atë flakërimë rrezesh diellore mbi çatitë e xhamta në agim dhe në perëndim dhe shërimi është i sigurt.

Erdhi një kohë kur dylbitë në dyqanin e Tonit s'i blinte më kush, sepse të gjithë, me përjashtim të mjekut, i kishin blerë ato prej kohësh. Një ditë njerëzit që kalonin andej s'panë në vitrina dylbi, por ca syze të allasojshme me marka të çuditshme. Njerëzit mëmëritën të pakënaqur, sepse dukej ashiqare që Toni donte t'i kthente në kohën e qëmotshme, kohë kur e shikonin botën me sytë e tyre të bezdisur. Më të çuditshme ishin fjalët që filluan të qarkullonin për dylbitë: se të parën prej tyre ia kishte marrë plakës Hanushe. E po ky ishte kulmi! Hanushja ishte ajo plaka e leckosur e azilit që kishte bërë bashko në moshën gjashtëdhjetëvjeçare. Ky bashko, ashtu i përçudnuar, mbahej në një nga vazot e maternitetit. Ishte folur vërtet për një palë dylbi të saj, por ajo ishte më shumë një lodër kalamajsh, e mbushur brenda me letra transparente me ngjyra. Fundja po të mos kishte manira kalamajsh Hanushja nuk do të bënte atë që bëri. Toni kishte thënë se dylbitë që i kishte shitur qytetit ishin modeluar sipas modelit të saj. Por njerëzit e qytetit tim s'janë vetëm bujarë, por edhe të mençur. Ata e kuptuan që Toni e kishte sajuar këtë histori naive nga hallet financiare, nga që s'po i shiteshin më dylbitë. Qysh të nesërmen ata mblodhën një sasi të hollash si ndihmë dhe ia çuan në dyqan. Po Toni jo se jo. Ulërinte, sokëllinte, u thoshte se ishin lolo, idiotia klasikë, gaforre të ndryshkura, përderisa e besuan atëherë kur i kishte gënjyer dhe s'e besonin tani që u thoshte të vërtetën.

Ditët që pasuan Tonin e çuan në spital dhe aty, që prej

dritareve të hekurta, ai shante njerëzit, qytetin, Krishtin, Muhametin. Njerëzit e qytetit kthenin kokën andej me keqardhje dhe mermëritnin lutje për njeriun e sëmurë. Keqardhja për të shtohet më tepër nga që e dinin që mjeku, i cili duhej ta shëronte, kishte kohë që ishte sëmurë për vete.

Tre gisht nder

As unë s'e di ç'më shtyti të shkoja për herë të parë në shtëpinë publike: ndofta kurioziteti që ka çdo mashkull që vjen nga një vend si i imi, ndofta nevojat fiziologjike që ka çdo burrë normal.

Pronarja më hodhi një tufë fotosh mbi tavolinë. Për fatkeqësinë time zgjodha një vajzë me tipare koreaneje. Mos paça këtë dhëmb në të gënjej, (dhe i ra me thoin e gishtit tregues të vetmit dhëmb që kishte në nofullën e sipërme), këndonte cërr-cërr si selçe. Asgjë s'kuptoja ç'thoshte e kjo ma ndiste më shumë dëshirën. Për dy sekonda u zhvesha lakuriq dhe iu hodha sipër. E përkëdhela me duar tek supet, ijet, vithet. S'lashë pjesë të trupit pa ia lëpirë me gjuhë: në fillim tek thithkat e gjirit, pastaj gjithnjë e më poshtë. Rrënkoja si derr, po dhe ajo ishte bërë ujë në djersë.

Sa herë kaloja andej, ajo dilte në dritare dhe më thërriste me një greqishte të çalë: ela, Landi, ela! Kala seks. Pas asaj pune të lodhshme prej refugjati, argëtimet me të ditëve të shtuna, u bënë e vetmja kënaqësi. E ç'mund të bëja tjetër mes asaj vetmie ulëritëse?! Apo mos duhet të rrija

shtrirë në atë depon që mbante era ekseklorant. mes minjve, që ishin aq të mëdhenj. sa çdo mace do t'ia mbathte nga frika? Kur erdhëm në fillim refugjatë ne zgjidhnim çdo lloj fëmre, por pastaj pronarët ndryshuan qëndrim: na nxirrnin vetëm fotot e vajzave të vendeve lindore. Thoshnin se ne donim shumë kohë të vinim në qejf dhe i raskapitnim vajzat. Ti e kupton vetë: ata, pushtat, prisheshin njëherë në WC-të, pastaj ngjiteshin lart në dhomat rozë. Kurse unë, s'kam bërë kështu asnjëherë. Mos paça këtë dhëmb në të gënjej. Ja e dëgjon si tingëllin: si bemol maxhor, do diezis, a si i thonë...Kurse ajo kuçka merite këmbën e majtë, e shtrinte mbrapa dhe mbështeste kokën tek thembra. Buzët e seksit i shtrembëroheshin anash si atyre që iu bie domlla.

Një të shtunë s'e takova dot koreanen time. Pronarja më tha se ishte e sëmurë dhe nuk do të shërbente. U ktheva i mërzhitur në dhomën time. U përpoqa mos flija, por ishte e kotë. Andej pas mesnate, u çova dhe kapa një miush të madh. Mora një gërshërë dhe fillova t'i prisja mustaqet. Në mënd më vinin fjalët e një kënge për dhëndrin që ruhet dhe pret mustaqet para se të shkojë tek nusja. I çmendur, fare i çmendur; të tillë e bën njeriun vetmia.

Të shtunën e radhës shkova përsëri. Ishte. U ngjita në dhomën e saj. Kishte veshur getat e zeza dhe kishte një pamje që s'di si ta them: të zymtë, të menduar. Por habia s'ishte kjo; habia ishte, kur më foli me një shqipe të kulluar:

- Erdhe prapë?!...I shkreti Landi! Kalë samarlli, kalë i tredhur ngarkese.

Me siguri duhet të kem qënë i hutuar si buf, përderisa bëra pyetjen më të pakuptimtë:

- Ju jeni nga Shqipëria?!

- Çdo të thotë: "Shqipëria"? Kush është Shqipëria? Mos është ai vendi që veç këlyshëve të qenve pjell edhe njerëz dhe që, po ashtu siç kap nga veshi këlyshët e bushtreve dhe i hedh në humnerë, po ashtu kap vajzat e veta dhe i flak ku të mundë? Apo ai tjetri ku jeta e çdo vajze matet me tre gisht nder?... Tre gisht nder mes kofshëve të tyre.

Vente e vinte nëpër dhomë, e inatosur nga shkaqe që s'arrija t'i merrja me mend. Nuk dija në duhet ta qortoja, apo ta ngushëlloja, ndaj ia këputa kotmëkot:

- Më fal... Sjelljet e mia... E them nga që je nga atdheu im.

- Prapë ti?... Budalla që bëhesh! A e di ç'është atdheu për mua tani?

Ajo uli poshtë getat e zeza dhe tregoi me gishtë një vijë blu, me të cilën ishte rrethuar seksi i saj. Ishte nga ato lloj vijash që, pasi shpohen me gjëlpërë, mbushen me bojë; nga ato me të cilat ushtarët vizatojnë në krahë figura vajzash, luanësh a sirena deti.

- Ky është atdheu - tha ajo duke treguar përsëri atë vijë, e cila i ngjante perimetrit të hartës së Shqipërisë. - Eja, ç'pret? Unë e di që ju refugjatët e tjerë thonë se atdheu ynë është bërë për t'u shkërdhyer. Eja ç'pret?! Bjerë përmbys mbi mua dhe ke rënë mbi atdheun.

Një inat i parrëfyeshëm mund ta detyronte një vajzë të fliste kaq ashpër. Unë ula kokën dhe dola përjashta pa thënë asnjë fjalë. Qysh atëherë s'kam shkuar për ta takuar më dhe veç për një gjë më vjen keq: që s'ia mësova dot emrin. Emrin, në se kishte, sepse gjithë soji ynë s'guxojmë të rrojmë me emrat tanë.

Makina e zezë

Sipërinat të bestytivendjellakeqe të gjyshes, gjesteve inatçore të fqinji tonë memec si dhe zymtimit të fytyrave tona, ajo kishte ardhur përsëri. Brumbull i zi që kishte zhuzhërritur rrugëve të qytetit, makina e vdekjeve, pasi kishte përshkuar gjithë rrugët dhe rrugicat prej qendrës deri tek shtëpia jonë në periferi, kishte ndaluar përsëri ngjitur pas murit të oborrit tonë. S' ishte nevoja të dëgjonim zhurmën e motorrit a borinë e saj. Kishin mjaftuar thirrjet alarmuese të Shuaipit: lla, lla, lla, që ne të delnim në ballkon: babai, gjyshja, dy vëllezërit dhe unë. Tek e shihja më dukej se trëndafilat vjeshtorë, që vareshin poshtë parmakëve dhe që ajo i prekte me shpinën e zezë, pas pak do të shkrumboheshin e do të jepnin shpirt prej kontaktit me të.

Asnjë njeriu s'i pëlqen që mu përpara hundës të shtëpisë së vet të vijë e të rrijë makina që ka çuar të vdekurit në varreza. Në këto çaste i vijnë ndër mend turmat e grave që mbysin ngashërimat në shamitë e hundëve, balta përsipër të vdekurve dhe fotot e tyre mbi qivure; ata me fantazi më të guximshme shikojnë dhe kufomën e vetes të shtrirë në

arkivol dhe të transportuar nga kjo makinë. Përderisa këto ndodhnin me këdo s'kishte si të mos ndodhnin edhe me ne. E pse pa? Hiç, kot fare, vetëm nga kokëshkrepja e një shoferi. Ishte kjo arsyeja që babai kishte shkuar qysh herën e parë kur erdhi ajo, këtu e një muaj më parë, për t'u ankuar tek drejtori i komunales.

- Kam ardhur për makinën e vdekjeve - i kishte thënë ai.

Drejtori, i keqkuptuar, kishte hapur në fillim sytë dhe kishte mrrrolur i besdisur ballin. Pastaj, duke kuptuar se s'ishte fjala për atë që mendonte ai, por për diçka tjetër, kishte thënë:

- Po pse?...Ajo është fringo e re, dëshmi e përpjekjeve që bën shteti për përmirësimin e shërbimeve ndaj njerëzve.

Babai ia kishte thënë atëherë troç të gjitha. Drejtori e kishte dëgjuar me njerzillëk, i kishte thënë se i kuptonte arsyet e tij dhe se veprime të tilla nuk do të përsëriteshin. Po ku e linte Shuaipi babanë. Lla, lla, lla, ia bënte ai duke kthyer gishtin e madh drejt gojës, gjest i atyre që kërkojnë të pinë ujë.

- Njëherë kur po kthehesha në shtëpi - fola unë duke ndërprerë për një çast babanë që po na tregonte - makina më kaloi përpara dhe m'u duk se brenda këndonin zëulët një këngë.

- E zeza, unë, e zeza! - tha gjyshja. - Kanë qenë shpirtrat e të vdekurve. Pastaj, pasi kishte ngritur sytë nga qielli dhe kishte bashkuar duart në gjoks, kishte bërë nojma duke mermëritur ca fjalë që s'arrija t'i kuptoja...

Por as ankesat e babait (ai e kishte takuar edhe dy herë të tjera drejtorin), as lutjet e nomatisjet e gjyshes s'kishin pirë ujë. Makina kishte ardhur përsëri duke hedhur duhma vdekjeje

mbi dritaret, pullazin e pëllumbave dhe fytyrat tona.

- Xhaketën! - i ulëriti babai nënës.

Unë i shkova pas. Lla, lla, lla, bënte Shuaipi, duke e kapur babanë nga krahu dhe duke përsëritur gjestin e tij të zakonshëm.

Shoferi s' ishte në timon. Dolëm nga mbrapa. Babai kapi dorezën e derës me ndrojtje dhe e hapi. Por brenda (o tmerr!), brenda... Në mes të makinës, aty ku vendosej arkivoli, kishte dy arka të mbuluara me gazetë, mbi njerën prej të cilave kishte një shishe me raki; mbi dysheme ishin flakur koska mishi... Brenda ishte ai që s'ta merrte mendja: drejtori i komunales dhe dy shokë të tij. Ushqimet me siguri ishin marrë nga ndonjë drekë e përmortshme dhe ata, duke iu fshehur syve të kalimtareve, vinin për t'i shqyer këtu në periferi. Lla, lla, lla, bëri Shuaipi duke përsëritur gjestin dhe duke treguar me gisht drejtorin. Babai, dyllë i verdhë, pa thënë asnjë fjalë, përplasi derën dhe u largua.

Ditët e mëvonshme makina e të vdekurve s'u duk më para shtëpisë sonë. Një ditë, kur një i njohuri im më tha se nga makina e të vdekurve kishte dëgjuar një si mërmërimë kënge, mua m'u kujtuan fjalët e gjyshes për shpirtrat e të vdekurve dhe qesha hidhur.

Më tha një palmë

Mbrëmë, në trotuarin përballë, pashë të ecte shpatullakërrusur, mbështetur mbi një shkop, një palmë plakë. Ndaloj. Përplasi mbi asfalt brashnjat e rrënjëve për të shkundur baltën dhe lotngashëryer më tha:

- Deti vdiq mbrëmë. Asgjë heroike s'kishte në vdekjen e tij. Askush tjetër s'e pa me përjashtim të çajkës së brengës sime që fluturonte me zorrët përjashta përçikas me të dhe klithe. Askush. Çudi sa pak eshtra kishte. Ca koska gjithë nyje si të një kali plak. Në gropën e braktisur prej rrënjëve të mia ia kalla ato kokalla të gjora. E fyer në idolaltrinë time të përjetshme ika. Nekrologjitë e vdekjes së tij, i kam vendosur vetëm në qoshet e humbura të periferive të qyteteve.

Kaq tha dhe iku duke brejtur mes gulsheve thonjtë e gishtërinjve të gjetheve. Dhe unë, i hutuar, akoma s'e di: dhimbja e saj vinte nga vdekja e Tij, apo nga zhgënjimi ndaj Vetes.

Milingonat

Sot ishte ditë pushimi dhe unë vendosa t'i bëj një vizitë mikut tim të fantaksur, Xhimit, të cilin kisha dy vjet pa e parë. Shtëpia e tij ishte në periferi të qytetit, e rrethuar nga varre të vjetër dhe lisa shekullorë. Mes qetësisë dhe paqes miku im biolog studionte jetën e gjithfarë gjallesave: gjinkalla, flutura, miza dhe po të kishte fat e të çaheshin tubacionet e ujrave të zeza, edhe të mushkonjave.

Trokita në derën e jashtme. U dëgjua një zhurmë hapash që, nga mënyra si ecnin, kuptohej që ishin mbështjellë me pantofla. Porsa u hap dera shtanga i frikësuar dhe instiktivisht duhet të kem vendosur duart mbi fytyrë. Përpara meje qëndronte një qenie e çuditshme. Ishte e gjatë sa gjysma e shtatit tim, me një ngjyrë të tillë sikur porsa kishte mbaruar pushimet në det. Kishte një bel të rrumbullakët e të përkryer dhe dy krahë të bardhë si krahë ëngjëlli. Duke parë stepjen dhe frikën time, ajo buzëqeshi ëmbël dhe me një shtrirje plot kortezi të dorës, më tha:

- Cptz, hyni ju lutem, gshirhv, zotëria ju pret.
- ?!

- Ne që parandjemë tër(gld) metet dhe shirat s'kishim si të mos e parandienim vizitën tënde. kështu që e lajmëruam zotërinë ca çaste më parë.

Ecëm përgjatë korridorit. Ajo përpara dhe unë, krejt i shushatur, nga pas. Kishte një tundje nazike të supeve dhe të vitheve, sa më bëri të mendoj që instiktet seksuale të të gjitha vajzave janë të njëjta me të gjallesave të tjera. Krijesa e çuditshme hapi derën e dhomës ku duhej të ishte Xhimi, përkuli lehtë kokën dhe u largua.

- Xhim! - thashë, porsa u mbyll dera. - Ç'ka ndodhur kështu me ty? Ç'është kjo qenie dhe çdo ajo në shtëpinë tënde?

- Qetësohu! - më tha Xhimi - Qetësohu! Klthr, milingonë është, ç'të jetë tjetër? Sigurisht më e kulturuar dhe më e madhe se thneglat ordinere. Tani ajo di të flasë në gjuhën e njerëzve. Krijimi i kësaj race është frut i punës sime njëzetë vjeçare me insektet. Me to i bëj dhe një shërbim qytetit: me që milingonat e parandjejnë shkëlqyeshëm të ardhmen, njerëzit s'kanë pse hedhin fall në gjithfarë arixheshkash; ja ku i kanë ato.

S'po e mblidhja dot veten dhe për t'u qetësuar e ftova Xhimin të bënim një shëtitje në kopësht.

- Aaaa! Ma kanë ndaluar ato, - tha, duke treguar me gisht diku pas perdeve të rënda të dritareve.

Pamja që pashë kur hapa perdet ishte sa misterioze dhe e frikshme, aq dhe magjike njëkohësisht. Me qindra milingona të mëdha, pa atë rregullin e rreshtit ushtarak që kanë thneglat e zakonshme. lëviznin sa nga njeri cep në tjetrin. Disa prej tyre kishin një dritë lëbyrëse në krahë, sa, më shumë se milingona, ato duhet të ishin fantazma të dala nga

varret aty pranë. Perëndia të bekojte Xhim, mendova me vete, pa e ditur në se krijimi i këtyre qenieve ishte një gjë e vrytytshme, apo e veshme.

Të ulur rreth tavolinës biseduam gjatë rreth milingonave dhe gjallesave të tjera me të cilat merrej Xhimi. Ai, duke më treguar gjithfarë pincash, darësh, pomadash, ilaçesh, kthetrash e krahësh, më spjegoi se krijimi i kësaj race të re s'ishte aq i lehtë. Prishja e proporcioneve dhe gjigandizimi i tyre ishte rritur po aq sa dhe gjërat e tjera të pjesshme që s'viheshin re kur ishin thngela. Gjuha, psh. Mendohej që thneglat s'dinin të flisnin. Gabim. Ato kanë një të folur bashkëtingëllor të çuditshëm: cptz, mnthl...Xhimi e dinte se ç'kishte hequr për t'i copëtuar këto grupe bashkëtingëlloresh të ngjitura si me tutkall dhe t'i bashkonte me zanore e bashkëtingëllore të tjera për të krijuar gjuhën njerëzore. Shpesh milingonat e rritura nuk hiqnin dorë nga disa vese që u kishin mbetur që nga fëminia. Ndonjëherë, p.sh. ato linin shtretërit e rehatshëm dhe futnin kokën mes baltës nga malli për galeritë e nëndheshme.

Ishte mbasdite vonë kur u largova. Kureshtja dhe një ndjenjë e paspjegueshme mëkati më çuan përsëri të nesërmen tek shtëpia në periferi të qytetit. Në dhomën e ndënjies më priste një surprizë e pakëndëshme. Dy milingona të rritura mbanin për krahu një shoqen e tyre këmbëthyer.

- nfgre,eh zotëri - zuri të flasë ajo, duke më vështruar me ca sy të turbullt pendestarë - dikur kur isha fëmijë ju më keni shkelur pa dashje. Po unë di të fal. Unë jam tolerante.

- E dëgjon - foli Xhimi. - Ato pavarësisht se vijnë nga birucat e nëndheshme (trmzhk) dinë të falin. Kurse ne, ah ne, na ka pushtuar urrejtja.

U mallëngjeva dhe i kërkova ndjesë milingonës për padashjesinë time. Ky akt kaq human më lidhi përgjithmonë me to. U zotova se do të bëja gjithçka për humanizmin e mëtejshëm të tyre. Pse jo? Kur me mijra individë janë zotuar të përhapin fjalën e Zotit që është Zot dhe s'ka nevojë ta përkrahin të tjerët, a nuk do të ishte njerëzore të përkrahje ca genie të mjera që s'kanë asnjë përkrahje?

Kaluan muaj. Unë isha bërë një nga propagandistët më të zjarrtë të punës së vyrtytshme të milingonave, aq sa gjuhën e ndjeja të mpirë nga lodhja. Po për habinë time, ata që më dëgjonin, - më të shumtët të njohur të mi, - më vështronin me ca sy të çuditshëm, dhe herë-herë vinin dorën tek goja, siç duket për të fshehur të qeshurat.

- Shoqëria njerëzore - u thoshja - është e mbushur me mëkate, urrejtje dhe fitxën vese. Eshtë provuar se atë s'e qeverisin dot njerëzit, qofshin ata perandorë, mbretër, a (rtd) presidentë...

Njerëzit në fillim më kthenin krahët dhe pastaj, më vonë, bënë sikur s'më vinin re. Rodina e pandreqshme e njerëzve! Dhe Xhimi mendon t'ju shërbejë atyre duke u vënë në dispozicion krijesat e tij. E kundërta duhej bërë: milingonat, në vend të atyre krahëve ëngjëllorë, të kishin mantele të rënda ushtarësh dhe pastaj, me hap të rregullt të fillonin të zbrisnin prej periferisë në qendër me pishtarë në duar. Atëherë ta shikojnë njerëzit dhe veçanërisht ata, fëmijët, që më pëshpërisin nga mbrapa kudo që shkoj: cptz,cptz...Idiotët!

E gjalla me varrin e hapur

Pasi u tundi dhe njëherë bastunin e thantë fëmijëve që gjatë gjithë rrugës e kishin ndjekur paselarg me thirrjet “e marra, e marra”, Bibo Shahini shtyti portën e hekurt dhe hyri në oborrin e shtëpisë së prindërve. Nga plloçat e paputhitura mirë delnin vende-vende tufa të gjelbërta bari.

- Ua, dadje! Hajde, hajde! Të lumshin këmbët! - i tha nusja e vëllait, Esmaja, që u shfaq në ballkon me një kanë uji në dorë.

- Mos më thuaj hajde, por shpejt bëme gati rrobat se do të iki.

- Ç`thua?! Po ti akoma s`ke ardhur! Dale...

- Majft! Do iki të them. Do iki për fare. Do vdes. Merr vesh apo jo?! Pas pak vjen Xhebraili. Shpejt.

Kana, që Esmaja mbante në duar, ra në dysheme dhe u shndrrua në copra xhami dhe rrokje të qelqta. Esmaja filloi të çirrte faqet dhe të shkulte flokët. Ishte më shumë një ritual, sepse thellë në vetvete ajo nuk dinte si t`i mirrte fjalët e Bibos: fjalë të marrëzive të saj të zakonshme, apo fjalë që provonin profecinë për ditën e vdekjes së saj. Këtë, siç kishte thënë

Bibua atëherë. e kishte marrë vesh kur kishte vdekur herën e parë.

Bibo Shahini kishte vdekur njëherë. E kishin gjetur një mbasdite pa frymë, rënë përmbys mbi shtrat. E varrosën me gjëmë e kujë. Veç pas dy ditësh një çoban kishte dëgjuar zëra që vinin nga varri dhëfreskët. Qysh atë mbrëmje e mori vesh gjithë fshati. Më kureshtarët kishin shkuar në vend. Ishte e vërtetë: nga varri vinin rënkime e zëra. Në mbrëmjen e ditës së nesërme dikush tha se e kishte parë të ndjerën lugat. Kishte ardhur natën dhe i kishte derdhur bucelën me ujë. Kështu thanë dhe dy të tjerë që e kishin dëgjuar natën tek hiqte dërrasat e çative, të cilat, duke rrëshqitur mbi njëra-tjetrën, kërkëritnin sikur po kërciste dhëmbët një qenie skëterrore. Të nesërmen dhjetë burra nga fshati, pa mundur t'iu bënin ballë përgjërimeve të grave e drithërimave të fëmijëve, së bashku me vëllanë e të ndjerës, Petritin, kishin shkuar për t'iu djegur varrin. Me një ndjenjë tmerri ata shikonin se sa më shumë pakësohej pingu me dhé aq më shumë shtoej ankthi i tyre. Që poshtë (arkivoli tani s' duhej të ishte aq thellë) dëgjuan ca rënkime të lehta. E ngritën kapakun e arkivolit duardridhur e gjunjëkëputur. Bibua filloi të lëvizë dhe, pas pak, kur filloi të përpjekë qerpikët, ata e ndjenë veten më të lehtësuar. Dy-tri ditë kishin mjaftuar që e vdekura të merrte ngjyrën e vendit ku ishte shtrirë: të baltës. Pas disa minutash hutimi çudia ia la vendin të zakonshmes. Burrat u kujtuan për gjynahun e madh që po bënin duke e lënë varrin hapur, ndaj u bënë gati të hidhnin lopatat e para me dhé. Por Biboja i kishte penguar. Ashtu lereni, mezi kishte arritur të mërmërinte, unë do të vij prapë.

Njeri nga burrat i vendosi dorën mbi sup dhe e pyeti me një zë të ndrojtur:

- Po si ndihesh tani, mos Bibo?

- Dërgoni haber tek trakajt dhe thuajuni se Osmani pasnesër do të vdesë.

Atë natë bënë një darkë të thjeshtë. Gjithë farefisi bënte sikur hante duke përplasur lugët në sahanët e bakërt, të cilët lëshonin ca tingëllima shumë trishtuese. Seç ishte diçka që i pengonte të ishin të çlirët. Befas Bibua, me një zë të ngjirur kishte thënë:

- Ata filluan të vijnë një e nga një. Kishin ca këmbë të holla si cingël dhe ca fytyra të zeza që mos o zot. Më vunë në mes dhe më pyesnin me radhë. I pari erdhi Magripi, ai që dhjetë vjet më parë e hëngri veremi...

- Ç'na thua, moj nënë?! Aq! Ti je e lodhur dhe e sëmurë. Kjo ka bërë vaki dhe gjetkë. Aq tani. Ha bukë dhe fli.

- Pastaj erdhi Matoja. Barkun e mbante me dorë. Siç dukej i dhimbnin plagët e cfurkut, kur ra mbi të tek vinte mullarin me bar. Pastaj të tjerët... Uleshin përballë me këmbët mbështjellë nënvete dhe më pyesnin... Pastaj erdhi një burrë i gjatë sa një gështenjë, i mbështjellë nga koka tek këmbët me një kamillaf të zi. "Bëtë gabim - tha ai. - Kjo s'e ka radhën tani. Iq të hajë bukë e ngjiteni prapë lart". Prunë darkën. Ata filluan të merrnin copat e mishit në dorë. Ishte një mish sterrë i zi, sikur t'i kishte rënë plasja. Filluan të hidhnin valle: ja na erdhi Biboja, po varri vende nuk ka...

Bibojë u zgjua pas dyzetë e tetë orësh, pikërisht kur në lagjen e Pllakës u dëgjuan ulërimat e grave: kishte vdekur Osman Traka. Po atë ditë u mbart për tek shtëpia e burrit. Pas ca ditësh kishte ardhur tek ajo vizitori i parë. Ishte një djalë

i ri që i ishte mpirë gjuha nga që kishte shkelur xhindet. Biboja e kishte prekur dy-tri herë me duar dhe nëna që shoqëronte djalin e kishte parë se si ishte ngërçuar fytyra e saj. Bën për mua, kishte thënë dhe i kishte tundur të jëmës shuplakat e prapsme të duarve për ta nxjerrë jashtë.

Shumë të tjerë filluan të vinin më vonë: paralitike, të verbër, të divorcuar të pafat, eremitë, somnabulë. Bibos i doli nani si shëruese e madhe. Po kish dhe nga ata që thoshnin se Biboja qe çmendur ditën kur u ngjall prapë. Disa druvarë e kishin gjetur dikur tek varri i hapur i saj. Shkupte shtogjet dhe barërat e egra të mbira në pirgun e dheut dhe këndonte një ninullë. Këndonte sikur s'kishte përpara një varr, por një djep.

Esmaja, duke mbledhur coprat e kanës me fshesë, edhe kishte frikë se mos fjalët e dades dilnin të vërteta, edhe besonte se ato s'ishin gjë tjetër veçse profka. Por befasi u drodh dhe klithi. Biboja kishte mbështetur kokën tek pragu. Tiparet e fytyrës i ishin zbehur, kurse në buzë i lëvrinte një buzëqeshje e çuditshme. Hijet, mendoj ajo me vete, hijet. Ajo kishte dëgjuar se në çastet e fundit gjithkujt i mblidheshin hijet e të afërmve, me të cilat ai flet, bisedon.

- Dade, të keqen, shpirt, xhan! - ra përmbys mbi gjoksin e saj Esmaja.

Biboja shqeu sytë, u mundua të çonte kokën dhe mërmëriti fare ngadalë:

- Mos më kthe moj nuse nga rruga ku jam nisur, mos...

Lëshoi grahmat e fundit dhe mbylli sytë përgjithmonë. Esmaja, e ngrirë aty, e vështronte dhe s'dinte ç'të bënte. Xhufkat e zeza të shamisë së Bibos iu dukën si merimanga të

mëdha që, ja, pas pak, do të ngjiteshin nëpër murin e lyer me
gëlqere të bardhë, do të fshiheshin strehëve dhe do të prisnin
natën për të dalë përsëri. Natën, kur lëvizin hijet e kësaj bote...

E fshehta e lekurës me kurabie

Kishte ardhur vjeshta me shirat dhe bubullimat e para, bubullima që i bënëin gjarpërinjtë të fshiheshin thellë nën tokë. Pritej kështu që njerëzit të çliroheshin prej maktheve që u ishin shkaktuar gjatë gjithë asaj vere të thatë nga prania e gjarpërit astrit. I gjatë sa një tra (siç thoshnin), me dy krahë të vegjël tek sqetullat, ai pasi llupiste qengja, dhen, bile ndonjëherë dhe dema, shullëhej pastaj në një kodër të sajuar prej një pirgu varresh, pak më larg të cilës shtrihej një kullusmë thanash të egra. E pra tani që nisën bubullimat e para dhe dihej që gjarpëri astrit do të fshihej në murishtet e vjetra dhe aty, duke i përkatur llojit sojzës të gjarpërinjve, do të shlyente mëkatin fillestar duke ngrënë baltë, mbi njerëzit kishte rënë një fatkeqësi tjetër: sëmundja e Ermirës, bukuroshes fjalëpadalë të fisit të pupulekëve. E kishin gjetur një ditë ulur këmbëkryq në barin e oborrit të shtëpisë para një tërkuzë lara-lara, të lidhur nyje tek njeri nga cepat, me flokët e shpleksur dhe fustanin e grisur, tek e përkëdhelte tërkuzën

dhe i këndonte një ninullë: ullullaj, ullullaj, gjarpër i vogël mos më qaj. Njerëzit që e panë ishin pataksur dhe kishin vënë duart në kokë: pastaj, pasi u qetësuan, iu afruan dhe filluan t'i flisnin butë. Mos më prekni!, kishte klithur ajo dhe, pasi kishte mbledhur buzët përpara, kishte lëshuar një vërshëllimë të çuditshme. E kishin çuar menjëherë në spital.

Sëmundja e Ermirës duhej të kishte filluar ditë më parë. Duhej të kishte filluar që atë ditë kur e ëma e kishte gjetur zhveshur në një nga cepat e dhomës së gjumit. Qiri e bardhë, ajo bënte gjeste sikur ledhatonte dikë dhe rënkonte gati me dënesje. Ishin këto dënesje që e kishin detyruar të ëmën të hapte derën dhe ta gjente ashtu, në atë farë feje. E ëma kishte tërhequr pas vetes derën dhe ishte mjaftuar vetëm duke shkukur faqet e duke bërë: pu, puu!... Ulur në sofa, duke pirë mbasditeve kafe me fqinjet, të cilat janë të gjendura në kësi rastesh, ajo kujtonte copa-copa shenja e sinjale që tregonin fillimin e sëmundjes së vajzës së saj, por ajo e marra s'iu a kishte vënë veshin.

Ermirën e mbajtën fare pak ditë në spital. I dhanë barna, por sëmundja e saj s'u shërua. Të vinte keq që tiparet e mrekullueshme të fytyrës së saj po prisheshin e deformoheshin. Rrinte si e fjetur dhe e përhumbur duke përsëritur fjalë pa lidhje: zemër, xangara fangara, shpirt. Të afërmit u munduan mos zbulonin tek këto fjalë lidhje të saj me ndonjë djalë, por qe e pamundur, sepse njerëzit e qytezës sonë, të cilët janë të lidhur në mënyrë të atillë sa goja e njerit rri tek veshi i tjetrit, do ta kishin marrë vesh me kohë. Ditët që pasuan Ermira filloi ta mbante dorën e djathtë gjithnjë e më lart. Vetëm atëhere të afërmit panë se sjetulla e saj qe enjtur e fytyrë për ibret si pasojë e një të thati. Ia mjekuan me

fletë mëllage dhe të nesërmen kur erdhi koha t'ia hapnin. ç'të shihje, o zot! Porsa hoqën mëllagën i thati u hap këlltup dhe prej tij doli një kokërr vezë, e cila ra butë mbi divan. Ishte e bardhë dhe e vogël sa një vezë pëllumbi. Njerëzit s'patën kohë të flisnin e të komentnin këtë çudi, sepse, sa e mori dikush vezën në dorë ajo u hap si boçe pambuku dhe u pa se brenda saj ndodhej një unazë e artë. U bë e qartë se sëmundja e Ermirës s'ishte e zakonshme. Shenjat e reja flisnin për lidhje me qoftëlargun a ëngjëjt. Asaj mund t'i bënte derman vetëm Biboja, shëruesja që kishte vdekur njëherë dhe që ngjallur prapë.

Ç'ka kjo rrezja e hënës, kishte thënë Biboja kur Ermira hyri në shtëpinë e saj. Pastaj, pasi kishte folur e nomatisur, i kishte thënë prerë: zhvishu, lakuriq të them! Biboja kishte marrë në duar këmishën e natës të Ermirës. Ishte një këmishë e hollë si lëkurë gjarpëri me kurabie të vogla. Malukat, si ia bëre që lëkurën tënde ia veshe kësaj vajze kërthi? Kishte thënë Biboja. E leu këmishën me vajguri dhe i vuri flakën. Ndërsa Ermirën e mbuluan djersët e ftohta dhe të dridhurat, shtjellat e tymit formonin dhe shformonin trajtat e një gjarpëri. Shko tani, kaq që, tha Biboja duke fërkuar duart.

Kur u kthyen në shtëpi panë se unaza e artë, të cilën e kishin lënë mbi oxhak, s'që më aty...

Asgjë s'ka ndryshuar

Ftesën e Glendës për të vizituar lokalim e përfunduar, të ndërtuar lart, në kodrën e vetme të qytetit, tani, pas një viti e ca, e prita pa qejf. As vetë nuk e di pse. Mbase nga shkaku i Andit. Ajo, si ta kuptonte këtë, futi dorën në çantën e zezë në formë gjysmëhëne dhe më zgjati një pako të vogël të mbështjellë me letër të bardhë.

- Merre - më tha, duke më parë gëzueshëm në sy. - Ma ka dhënë Andi për ty. Është një kasetë me këngët e Matjësë.

Të marrtë dreqi me gjithë Andin tënd, gati mërmërita. Ç'ke që ma ze prapë në gojë. Ai është i njohuri yt dhe jo i imi. Bile as tani s'ia fal vetes që korrikun e vitit të kaluar pranova për të shkuar me të, Glendën dhe Verën tek sterra që tashmë është bërë lokal.

E mora pakon në dorë dhe u nisëm. Me pulovrën e bukur, të hedhur shkujdesshëm supeve dhe me flokët e bëra rica, Glenda dukej më simpatike. Shkallët e lokalit ishin po ato: të pjerrëta, sa dy radhë më poshtë mund të shkelja me këmbë (mos o zot!) kokën e Glendës. Me mendjen time i zhvesha muret nga suvaja, ua hoqa rimeson prej arre mobiljeve.

Gjithçka m'u duk si më parë...

- Ja harqet, portikët, kolonat... - na kishte spjeguar ciceroni i muzeve të qytetit. - Askush s'mund ta thotë me siguri ç'ka qenë më parë kjo sterrë: tempull, faltore, a bodrum verërash a pijesh...

Befas ciceroni, duke e kuptuar që s'po dëgjonin atë por ca tinguj të çuditshëm që vinin nga ujrat e ndenjura, kishte shtuar me qetësi:

- Janë gjarpërinjtë e ujit. Kështu këndojnë kur ndizet vapa. Janë të parrezikshëm. Veç herë-herë nga ajo e çara aty (ai tregoi me gisht në kubenë e tavanit një vrimë të hapur sa një mazgallë) hyjnë gjarpërinj dhe nepërka helmuese. Pinë ujë dhe dalin duke u zvarritur shkallëve...

Diçka duhet të kisha folur me vete, përderisa Glenda, që po ecte me atë mënyrën e saj qiparizore drejt një tavoline të lirë, ktheu kokën mbrapa, më kapi lehtë nga krahu dhe më pyeti se ç'kisha. Ç'kisha?! Ç'kishte ajo me mua që më kishte tërhequr drejt këtij vendi, të cilin, as në muzgjet e ulur në stolat e parkut, as në mbrëmjet e vona kur e përcillja në shtëpi s'e kisha zënë më me gojë.

U ulëm në një tavolinë, fshehur pas një kolone. Glenda mbështeti bërrylat mbi të dhe më buzëqeshi. Kishte një buzëqeshje të mirë, fëminore. Vetëm një herë mbaj mend të mos ketë qeshur kështu: atë ditë kur e putha. Cepi i buzës së saj ishte shtrirë anash, a thua se kështu ishte më i gatshëm për ta rrëzuar prej andej të puthurën. As kishim folur, as ishim spjeguar. As për Andin s'më kishte folur më. Se ishte Andi ai që, me mënyrën si qeshte, si fliste, më kishte zemëruar më shumë atë mbasdite korriku...

Unë, duke i thënë ciceronit: ç'na thua atëherë se

askush nuk e di ç'ka qenë më parë kjo shpellë. kur dihet shumë mirë se ajo ka qenë varrezë shirash e gjarpërinjsh? Andi duke qeshur me zor. Vera duke treguar historinë e një gruaje që kishte parë dy gjarpërinj të çiftosur dhe ishte penduar që s'iu kishte hedhur një shami në kokë për t'u bërë shëruese e atyre që s'lindnin fëmijë. Andi: ha, ha, ha!...se s'i më duken fjalët e kësaj zonjushes (më fal që s'ta mbaj mënd emrin): të vjetra, bien era myk si muret e kësaj sterre. Po të ndodhë kështu me gjarpërinjtë, kushedi ç'ndodh po t'ju hedhësh një shami njerëzve të çiftosur. Po dal që sonte nga parku...

- ...gjarpërinjtë dhe kupa me lule. Blerti!

- Çfarë?!

- Ku e ke mëndjen? - më shkeli syrin me djallëzi

Glenda. - Po të pyesja ç'kuptim kanë këta gjarpërmj dhe kupa me lule?

Vështrova aty ku tregonte gishti i saj. Vërtet, në drurin e kolonës ishin gdhendur motive të tilla. U bëra gati t'i flisja për sahanin e florinjte të Safet Shurdhit, për gjarpërinjtë dhe lulet e gdhendura brenda kupës; t'i tregoja se si u prekte me gishta gushën të sëmurëve me shyta, pasi kishte fërkuar me ata gishta gjarpërinjtë. Por heshta. Glenda s'i kishte thënë asnjë fjalë Andit vitin e kaluar, veç e shikonte trishtueshëm.

- Pasta dhe kafë - e porositëm kamarierin.

E vështrova Glendën në sy. Ajo buzëqeshi. Të gjitha buzëqeshjet ishin modele të njera-tjetrës.

- Kamarier! Si është hequr uji prej kësaj sterre? - pyeti ajo.

- Aty lart - tregoi me gisht në tavan - ka qenë një e çarë e madhe. Prej andej me anë të një vinçi, futnin brenda një fuçi.

Mbush e zbras. Për çudi gjarpërinj nuk dolën. Ishin futur me siguri gurëve.

Paguam lekët dhe dolëm. Përjashta na priste një qiell i hirnosur vjeshite që nuk premntonte asgjë. Glenda, e penduar siç dukej që kishte ardhur me mua në një ditë mërzie, nuk tha asnjë fjalë gjatë rrugës. U ktheva në shtëpi i lodhur. Kasetën e Andit e kisha në dorë. E vendosa në magnetofon dhe prita të dëgjoj muzikë. Por në vënd të tingujve, o zot!...Në kasetë s'ishin regjistruar këngët e Matjesë, por këngët e atyre: gjarpërinjve. Xi, xi, xi...ia bënte kori i tyre. Dhe pastaj ca klithma e pasthirrma njerëzore: mos, ah, mund të vijë ndonjë. Xi, xi, xi...Mos, mos, mos...U bëra dyllë i verdhë. Ishte zëri i Glendës. U mundova ta përmbaj veten dhe të arsyetoja me cinizëm: dashuri në sfond gjarpërinjsh. Dashuri e helmuar, ptu! Dhe vazhdova: në sterrë mund të mos ketë patur kurrë gjarpërinj. Ciatjet që kishim dëgjuar vinin nga gjoksi i Andit, kurse ne na dukej se vinin nga sterra...Vura kokën në jastëk dhe qesha me gulshe...

Përdhunimi

1.

Sonte ishte nata e dytë dhe ai do të flinte me të. Zbuloi krevatin. Kofshët e bëshme, nën dritën e zbehtë, kishin një bukuri të bardhë tronditëse. Pastaj pjesën e batanijes e ngriti lart, gjer tek kërhiza. Fërgëlloi, e kaplluan të dridhura e u bë gati t' i hidhej përsipër, por e mblodhi veten: e kishte vendosur të mos ta rrëmbente pasioni dhe gjithçka ta kryente sipas ritualit të natës së parë të martesës. Shkoi tek dollapi dhe nxori një palë... breçkëza. (Atij që kur kishte parë nallbanët të mbathnin kuaj, i vinte të pështirë nga fjala "mbathje", kurse fjala tjetër: "brekë", që mund të përdorej në këtë rast, ishte e përshtatshme për vajzat dhe vithe kodrinore e jo për një fishkull të brishtë bari. siç ishte Najada). Ishin të zeza e të lehta si krahë dallëndyshesh, qëndisur me një dantellë të bardhë anash. I mblodhi shuk në dorë, i puthi me afsh dhe i hodhi mbi krevat. Vishi, i tha... E po mirë, meqë s' dashke, po t' i vesh vetë atëherë. Hapi dhe pak këmbët! E di, e di që s' mundesh, por s' ke ç' i bën! E lëvizi sa majtas, djathtas dhe, me mundim, arriti t' ia veshë ato. E vështroi dhe njëherë para

se të zhvishej vetë. Mrekulli fare, tha Bardhë e zi. Një realitet si në romānet e shkrimtarëve socialistë. U shtri në anë të saj. I shtypi majën e hundës me gishtin tregues dhe i çuquriti tek veshi: Najada, pa më thua sj ç'është për ty virgjëria? Virgjëria zoti profesor, u përgjigj po vetë, duke imituar të folurën e saj, është një cipë e hollë qepe. Çdo nënë kur lind vajzë, pret një kokërr qepë, i merr cipën e hollë dhe me tre gishta e fut brenda seksit të vajzës së saj. Shkëlqyeshëm. S'ka nevojë për më tej. Dhe tani konkretisht: nga teoria në praktikë. Ta shohim sa të drejtë ka Marksi.

Envali i hoqi me shpejtësi...të tijat (gjithnjë mungon fjala e saktë) dhe, pasi i flaku mbi dysheme, filloi t'ia heqë edhe Najadës. E përkëdheli me duar në supe dhe gjoks dhe e puthi në gushë dhe në rrëzën e veshit. Duart po zbrisnin gjithnjë e më poshtë, por e ndjeu se diçka nuk po shkonte. Të ftohtit e ndjeu tek pjesa e kofshëve dhe balqthi. Vendosi faqen e tij mbi faqen e Najadës dhe filloi të dëneste. Pas disa çastesh e mblodhi veten dhe hovi prej shtratit në dysheme. Putanë, kurvë, bushtër e poshtër, i ulëriu. Me atë grekun e lig bën ç'të do qejfi, kurse me mua...Po do ta shohim: edhe ai s'ka për të të gëzuar. Mori diku një çekan dhe u sul drejt portretit. Ngriti dorën dhe goditi pikërisht aty ku duhej të ishte seksi i saj. Coprat e allçisë u bënë thërmija dhe ia lanë vendin një gropëze të zezë.

2.

Envali e kishte rrëmbyer portretin në allçi "kërcimtarja" në mesnatën e ditës së djeshme. Rrëmbimi i tij

ishte një ndërmarrje e rrezikshme, por ai i kishte marrë parasysh të gjitha: hetuesinë, burgun, kamzhikët. Pothuajse e dinin të gjithë se skulptorit V.N, kur kishte punuar portretin i kishte shërbyer si model Najada C. Sapo portreti u vendos në qendër të lulishtes marrëdhëniet e Envalit me Najadën filluan të ftohen. Marrëdhëniet?! Të thuash të vërtetën ato s'ishin gjë tjetër veç ca përshëndetje në rrugën e përbashkët, ndonjë shoqërim i rrallë deri tek shtëpia e saj dhe veçanërisht ajo "natën e mirë", e shoqëruar me një anim të lehtë të kokës nga ana e saj. Por dhe kaq mjaftonte që Envali ta mbushte shpirtin me psherëtima dhe të shpresonte për një dashuri të madhe. Kurse që kur ishte vendosur në lulishte portreti i saj, ai ndjeu që trarët e shpirtit po ia gërryente një krimb i vockël, i bardhë. Kërr-kërr, ia bënte ai, kërr-kërr: shpresojë të ishte vetëm e jotja, kurse tani është e gjithë qytetit. Kërr-kërr: ti ende s'e di ç'formë kanë pulpët e saj, kurse me mijra njerëz soditin kofshët, këllqet dhe gjoksin e saj.

Pas grindjeve me Najadën (grindje ai quante vështrimin e mërritur dhe kthimin e kokës anash kur ndeshej me të) filloi t'i kalojë më të shumtat e mbasditeve i ulur në piedestalin e portretit të saj. As fliste, as qeshte. Aty i dëgjonte të gjitha ç'thuheshin për të: vlerësime, të qeshura, pasthirrma, sharrje, mërmërima nën zë. Një ditë s'duroi dot më. Një djalosh flokëgjatë e kishte soditur portretin në heshtje, e kishte puthur në rrëzë të kofshës dhe kishte thënë: "Ta marrsha të shpirtit! Një natë me ty dhe le të vdes". Envalit i kishte kërcyer gjaku në kokë dhe e kishte goditur. Mes kacafytjeve dikush thirri: policia, po vjen policia! Që të dy u larguan në drejtime të ndryshme.

Po shkak u i rrëmbimit të portretit s'kishte të bënte aq

shumë me këto, se sa me martesën e afërt të Najadës me një tregetar grek. Kërr-kërr: ajo po ikën për fare. Kërr-kërr: kurrë s'do ta shohësh në jetën tënde. Një miell i hollë, i bluar në trarët e shpirtit, duhej të derdhej me siguri në stomak, përderisa në këto çaste ai ndjente të përziara. Në djall të venë të gjitha, kishte thënë me vete. Ai greku i poshtër le të marrë Najadën e vërtetë, të vdekshme, unë do të marr të rremen, të përjetshmen. Dhe u nis. Sytë i rrotullonte si mace e egër sa majtas, djathtas. Kur arriti në lulishte i vuri supin portretit dhe e rrëzoi. Pastaj, si e mbështolli në një thes të gjatë nailoni, e hodhi në shpinë dhe u nis. Ishte i rëndë sa një kështjellë. Në shtëpi arriti i mbytur në djersë dhe me sy të errësuar. E vendosi portretin mbi krevatin e vetëm, u shtri dhe vetë në anë të tij dhe e zuri menjëherë gjumi.

3.

Një gropë e errët, e zezë; pra një varr, tha Envali duke vështruar vendin ku kishte kryer masakrën. Hi,hi,hi!...Nesër në lajme do të thuhet: vidhet një vepër arti në qytetin X. Grabitësit e kanë nxjerrë atë jashtë kufinjve. Hi,hi,hi!...Idiotët. Jashtë kufinjve do të dalë Najada dhe jo shpirti i saj. Po si gjithmonë gazetarëve s'iu bëjnë përshtypje shpirtrat...Një gropë e errët, e zezë...Po ajo mund të mos jetë më kështu, pëshpëriti i ngazëllyer, duke iu kujtuar diçka e largët.

Kur ishte në shkollë (ishte në atë moshë kur djemtë rrëzojnë stilolapsat nga bangat vetëm që të shikojnë kofshët e vajzave) mësuesi iu kishte folur në një orë zoologjie për ndërzimin e lopëve. Vajzat qeshnin mbyturazi me kokën

ulur. Djemtë, pas orës së fundit, kishin mbyllur derën nga brenda dhe kishin filluar komentet. Luani, nxënësi që i përsëriste klasat nga dy herë, iu kishte thënë se veterinerët iu vendosin demave një llastikë të ngrohtë, valë, përt iu mbledhur spermën. Këtë e kishte spjeguar në mënyrën më solemne, duke u vënë në pah atyre spurdhjakëve epërsinë e moshës.

Kjo ndodhi, që kishte kohë që e kishte harruar, iu kujtua tek po përsëriste: një gropë e errët, e zezë... Qeshi me ligësi. Ndezi furnelën dhe vendosi mbi të një tenxhere me ujë. Kur uji u ngroh mirë e hoqi dhe e vendosi në një qeskë të vogël plasmasi. Tani po, tha, pasi e vendosi qeskën brenda gropës së zezë dhe e ngjiti anash. U zhvesh, Dora filloi t'i ledhatojë pjesët e rumbullakëta. Filloi të dridhej. Ishte si në jerm. E futi gjësendin e vet brenda qeskës. Një nxehtësi furre iu shpërnda nëpër trup. Bëri disa nga ato lëvizjet steriotipe para mbrapa dhe, në kulmin e kënaqësisë, hoqi me shpejtësi qeskën dhe gjithë spermën e derdhi brenda barkut zgërfillë të portretit. Pastaj fshiu djersët dhe u ul buzë shtratit me mjekrën mes duarve. Dëgjo Najada, filloi t'i flasë i menduar: pas nëntë muajsh do të lindësh një kolopuç të vogël prej allçie. Ai do të jetë fëmija jonë i përbashkët, të cilin do ta rrit vetë, përderisa ti do të rritësh fëmijë prej mishi me atë grekun e poshtër. Ja, kaq kisha për të të thënë, tha Envali dhe u shtri ndanë portretit për të fjetur. E zuri një gjumë i thellë, i rëndë...

Pas disa ditësh portreti i kërcimtares ishte vendosur përsëri në lulieshten e qytetit. Dëmtimi i tij aty ku bashkoheshin të dyja kofshët dhe veçanërisht ai shënimi poshtë: "lind pas nëntë muajsh", i bënte kureshtarët të jepnin shpjegime nga më të ndryshmet. Të zënë me këto shpjegime (qyteti ynë është i vogël sa një lëvozhgë arte, ku të gjithë e njohin njëri-tjetrin)

ata s'kishin si ta vinin re një taksi të bardhë, në të cilën një nuse dhe një dhëndër niseshin drejt kufinjve të jugut. Bile ata s'kishin si ta dinin që një djalë, i ulur tek piedestali ishte i vetmi që e kishte parë taksinë; menjëherë pastaj ishte zbardhur, kishte rrotulluar sytë dhe kishte mbetur ca çaste pa ndjenja i mbështetur pas portretit.

Shndrrimi i Mirita Z. në ulkonjë

Po të kaloni nga rruga e spitalit, në një nga dritaret e katit të katërt të tij, mes hekurave të trashë sa gishti, do të shikoni një grua me fytyrë të lemerishme që ulërin si ulkonjë. Eshhtë Merita Z., e shoqja e të vyrtëtshmit Andrea Z., **shëf në bashkinë e qytetit për problemet komunale. Sëmundja e saj filloi gati këtu e një muaj më parë, një të premtë në mëngjes, kur ajo porsa u ngrit nga gjumi dhe ende pa bërë tualetin, duke mbledhur flegrat e hundës, i kishte thënë të shoqit: Andrea, çudi me ty xhanëm, si s'ë ndjen që e gjithë shtëpia bie një erë të rëndë. Bie erë shtrofke shtazësh? Andrea, që po rruhej para pasqyrës, kishte kthyer kokën dhe, falë shkumës së rrojes, kishte arritur ta fshihte përskuqjen dhe tronditjen. Në fjalët e saj, të thëna me shkujdesjen e një amvise, ai ndjeu se ëndrra e tij po kthehej nga një irealitet i largët fantastik në një realitet të afërt kërcënues.**

Gjithçka kishte ndodhur pak ditë më përpara asaj të premtëje, kur ai dhe disa gjahtarë të tjerë kishin shkuar për të

vrarë në pyllin e lajthive ujkun e çalë. që po bënte batërdi në bagëtitë. Rasti ia kishte sjellë Andreas në shteg. Kishte qëlluar me gjakftohtësi. Para se ujku të plandosej përfundimisht në tokë, e kishte parë si ishte zvarritur deri tek trungu i lajthisë më të afërt, të cilën e zhvati me dhëmbë sa u zbardh. Atë natë, kur po bëhej gati të flinte, dëgjoji një si ulërimë të largët. Do ta kem nga lodhja, mendoi. Dhe vërtet: pas orëve të gjata në pritje të gjahut, kishte vazhduar rrjepja e lëkurës së tij, shkulja e dhëmbit të parë, dhëmb, i cili, sipas zakonit të gjahtarëve i dhurohej vrasësit të bishës, për t'i sjellë fat. Por ulërima, këtë herë më e qartë, u dëgjua nga ana perëndimore e shtëpisë. Andrea i hodhi sytë të shoqes: ajo i kishte kthyer shpinën dhe gërhiste. Në majë të gishtave doli në ballkon. Priti disa çaste. Ulërima u dëgjua përsëri, por këtë herë nga lindja. Doli andej. Pemët e fshehura në errësirë u ngjanin ca kafshëve gjigande, të cilat, pasi kishin fshehur putrat nën gjoks, po bëheshin gati të hovnin përpjetë. Ulërima u dëgjua nga veriu. Andreas iu ngritën flokët përpjetë. Mblodhi nëpër pjesët e trupit ato thërrimeza burrërie që i kishin mbetur dhe shkoi tek dritarja e vetme që binte nga veriu. Asgjë, përveç klithmës vajtuese të një kukuvajke që ia bëri më ndjellazezë frikën. Do të më kenë bërë veshët, tha me vete, por njeriu tjetër brenda vetvetes i pëshpëriste vazhdimisht se s'ishte ashtu.

Duhet të ishte në të gdhirë kur Andrea, i mbytur në djersë, hovi prej shtratit përpjetë. Fërkoji sytë dhe, pasi u ambientua me sendet përreth, u bind që ishte në shtëpinë e vet. O zot!, shyqyr që s'është e vërtetë, mërmëriti me vete. U mundua ta riprodhonte edhe njëherë ëndrrën: i bëhej sikur ishte në zyrën e vet, kur befas troket dera dhe çalë-çalë futet

brenda një ujk i vjetër. I shkel syrin dhe ulet në karrigen përballë. E vështron ngultas, zbardh dhëmbët (dhëmbi i parë i mungonte) dhe qesh.

- Mos u çudit - i tha. - Jam vërtet unë, shpirti i ujkut që vrave në pyll. Kam ardhur të të pyes: ç` të kisha bërë që më vrave?

- Kishe shfarrosur me dhjetra bagëti - i ishte përgjigjur duke u gëlltitur Andrea.

- Ua, ua! Pa shiko ç`na thënke! Vemë bast se ti ke ngrënë më shumë desh se sa unë? Unë ha i detyruar, sepse ka një ligj natyral: po të mos i haja unë bagëtisë, ato do të shumoheshin aq shumë sa do hanin ju, njerëzit. Po ty, a nuk të sjellin përjavë vartësit nga një dash në shtëpi? E pra unë s`kam vartës për të më shërbyer. Unë e nxjerr me thonjtë e mi bukën e gojës. Apo mos e ke harruar këtë vëllai im mishngrënë? Ja dhe pak ditë dhe do t`i moduloj këto tipare të rreme njeriu: do të t`i zgjat përpara turinjte, do t`i egërsoj sytë, do të ta mbuloj me lesh të gjatë gjithë trupin, shpirtin tim do ta fus brenda tëndit.

Me të thënë këto fjalë ujku kishte përnjerë në dysheme dhe, pasi kishte uluritur fort, kishte dalë jashtë duke përplasur derën. Ishte ajo ulërimë që i kishte nxjerrë gjumin Andreas.

Andrea nuk i tregoi gjë të shoqes për ëndrrën. Ndonëse ëndrra përsëritej çdo natë me të njëjtën ritmikë, me të njëjtat makthe, ai vazhdoi ta ruante sekretin gjer atë të premtë në mëngjes, kur Merita i kishte thënë: Andrea, çudi me ty, xhanëm, si s`e ndjen se shtëpia bie erë të rëndë, bie erë shtrofke shtazësh? E pra, atë ditë, pasi kishte mbaruar së rruari, Andrea i kishte rënë të shoqes në sup dhe i kishte thënë me trishtim:

- Merita, më duket se po bëhem ujk.

Merita kishte qeshur aq fort sa filxhanët dhe gotat në raftin përballë u tundën dhe tingëllinë, thua po qeshnin dhe ato me të qeshurën e tyre kristalore.

- Pika burrit! Si s'hoqe dorë nga çilimillëqet mor i zi!

- E kam seriozisht - i kishte thënë ai dhe i kishte treguar për ëndrrën që shihnte çdo natë.

Andrea po dobësohej përditë. Kur ishte në punë, sa herë trokiste dera, i dukej se do të hynte e do të ulej në karrigen përballë Ai. Një ditë dalloj mbi pllakat e dyshemesë një njollë të verdhë. U ul t' i merrte erë: binte tamam erë urine. Doli me vrap në rrugë. Tani filloi të mbyllej në shtëpi pa rënë errësira. Mendimet e tij për një hakmarrje providenciale ia nguli dhe të shoqes në kokë. Andej nga mesnata zgjoheshin të dy të trembur nga ca ulërime që asnjëherë s'u dihej drejtimi nga vinin. Si dy zogj që i zë shtrëngata, tulanin kokat në gjokset e njeri-tjetrit dhe s'flisnin me orë të tëra: kështu disa netë me radhë derisa erdhi ai mëngjesi fatal, kur Merita u zgjua mes klithmash. Aty, tek rrumbullaksia e supit dukeshin të thella e të freskëta gjurmët e dhëmbëve të të shoqit. Vetë ai ishte ulur galiç në dysheme, me mjekrrën mbështetur mes dy shuplakave. Merita, ashtu, gjysëm e përgjumur e gjysëm e lebetitur, ishte gati t' i bërtiste, t' i thoshte psh hajvan, ose të paktën ta pyeste: ç'bën?, kur ai, duke brejtur thonjtë me dhëmbë kishte filluar të dëneste me gulçe.

- Kam një grykësi ujku. Dua mish, mish të gjallë, të papjekur.

Merita kishte bërtitur aq fort sa ishin mbledhur komshinjtë. Ata pasi bënë pyetjet rutinore në kësi rastesh, pyetje ku ndihej një shqetësim i rremë, ia kishin ngulur sytë

fytyrës së Meritës. Në fytyrat e tyre kishte rënë hija e një frike të çuditshme. Sapo kishin ikur ata Merita ishte parë në pasqyrë. Asgjë për t'u shqetësuar, me përjashtim të disa puçrave të kuqërremta në fytyrën e saj prej ikone.

Për dy ditë me radhë shtëpia e Andreas u mbulua nga një heshtje misterioze. Ishte një heshtje që paralajmëronte kobe. Komshinjtë kthenin kokën andej, bënin gjeste dhe pëshpërisnin dhe ia bënin :nxëk,nxëk. Kjo heshtje e virgjër varrezash u zhbë andej nga paraditja e ditës së tretë, kur nga shtëpia u dëgjuan britma dhe ulërime. Njerëzit që erdhën panë një tovollë sendesh të hedhura mbi njëra tjetrën ose të bëra copë-copë: gota, pjata, karrige, tesha, jorganë...Mes kësaj zallamahie, duke u vërtitur nga njeri cep i dhomës në tjetrin, me fytyrën e çjerrë me thonj, nga ku kishin mbirë ca qime të zeza, vërtitej Merita. Kurse Andrea, me një pamje të trembur, me sy të zgurdulluar, ishte ulur mbi një uturak porcelani. I çuan menjëherë në spitalin psikiatrik. Kështu, po të kaloni nga rruga e Spitalit dhe në njërën nga dritaret e katit të katër të tij, mes hekurave të trashë sa gishti të shikoni një grua me fytyrë të lemerishme, ta dini që është Merita Z.

Lënda

1. Magjistarja	3
2. Një telegram të gjatë vetes sime	4
3. Galloshja e vjetër	9
4. Dylbitë	13
5. Tre gisht nder	17
6. Makina e zezë	20
7. Më tha një palmë	23
8. Milingonat	24
9. E gjalla me varrin e hapur	28
10. E fshehta e lëkurës me kurabie	33
11. Asgjë s'ka ndryshuar	36
12. Përdhunimi	40
13. Shndrrimi i Merita Z në ulkonjë	46

**Realizimi në Kompjuter Firma Fidia & Miron
Shtypur në Republikën e Shqipërisë
Shtypshkronja UEGEN - 1996**

Balil Gjini

**Tre gisht nder
UEGEN**

049

**Prozë
1996**

**Çmimi i shitjen
në librari 100 lekë**